

inventarisatie raservaringen in ijsbergsla seizoen 2008

Uitgevoerd door

Mede mogelijk gemaakt door

C.J.A. Poelen
gewasmanager ijsbergsla
december 2008

Rassenenquete ijsbersla seizoen 2008

LTO Groeiservice heeft afgelopen periode de praktijkervaringen van 2008 van ijsbergslarassen bij telers verzameld. De verkregen informatie wordt in dit rapport gepresenteerd.

Achtergrond

Op dit moment worden in de ijsbergsla ongeveer 20 rassen geteeld en worden door de zaadbedrijven regelmatig nieuwe rassen op de markt gebracht. Bij verschillende telers worden deze rassen uitgeteeld. De ervaringen van deze bestaande en nieuwe rassen blijven vaak op het bedrijf waar de rassen staan en worden niet of onvoldoende bekend gemaakt bij collega-telers. De informatie over resistenties van het wit en luis en de kwaliteitsaspecten van de rassen dienen boven tafel te komen.

Opdracht

De gewasmanager ijsbergsla van LTO Groeiservice inventariseert met een landelijke enquête onder alles ijsbergslatelers van Nederland de ervaringen met de geteelde rassen.

Doelstelling en resultaat

Momenteel wordt de informatie over de raseigenschappen van de nieuwe rassen onvoldoende uitgewisseld. Hierdoor kunnen onvoldoende teeltresultaten behaald worden doordat er bij de telers onvoldoende kennis aanwezig is over het rassenaanbod. Belangrijke raseigenschappen die o.a. uitgewisseld kunnen worden zijn resistenties, uniformiteit, bolvorm, schotgevoeligheid en kwaliteit.

De doelstelling van deze rassenenquête is het maken van een overzicht waarin de verzamelde kennis over de ervaringen van de verschillende rassen op een overzichtelijke wijze is weergegeven. Aan de hand van dit document kunnen de telers kennis nemen van de ervaringen met de rassen bij andere telers. Met deze kennis worden de telers geholpen bij een goede rassenkeuze voor het komende seizoen.

Het resultaat van deze rassenenquête is dit rapport met een overzicht van de rassen waarin vermeld staat de verzamelde kennis van de telers over de raseigenschappen.

Uitvoering

LTO Groeiservice heeft afgelopen periode de praktijkervaringen van ijsbergsla rassen bij de telers verzameld. Dit is gedaan middels de verspreiding van een rassenenquête onder alle ijsbergslatelers in Nederland.

Bij de opzet van deze rassenenquête is nauw samengewerkt met de zaadhuizen, teeltadviseurs en de landelijke commissies ijsbergsla. Vervolgens is bepaald welke rassen en welke raseigenschappen in de inventarisatie opgenomen moesten worden.

Vervolgens werd door de gewasmanager van LTO Groeiservice een enquêteformulier opgesteld dat ingevuld dient te worden door de telers van ijsbergsla.

Door middel van dit formulier worden de ervaringen van de telers over de raseigenschappen zoals ziekten, kwaliteit, teeltomstandigheden en teeltperiode opgevraagd.

Deze rassenenquête is mede gefinancierd door het Productschap Tuinbouw.

De bevindingen

Op dit moment worden in de ijsbergsla ongeveer 20 rassen geteeld en worden door de zaadbedrijven regelmatig nieuwe rassen op de markt gebracht. Hierna staan per ras de bevindingen beschreven. Echter hebben wij niet van alle rassen bevindingen teruggekregen. Deze staan dan ook niet vermeld in dit rapport.

Igoma

Dit ras van de Enza heeft de bremitresistenties 1 t/m 26. In de vroege teelt op zand werden wat mindere resultaten gehaald met een mindere uniformiteit en een wat graterige bolvorm. Daarnaast gaf dit ras in het vroege segment op zand ook wat kwaliteitsproblemen met rand en smet.

In de zomerteelt op de zwaardere gronden heeft dit ras ruim voldoende tot goed voldaan. Het resultaat is compacte bollen met goede vulling. De kwaliteit was voldoende en het ras is sterk op rand.

In de late teelt op zwaardere gronden werden ruim voldoende tot goede resultaten, met weinig problemen met rand en smet. Dan ook weinig nerfverkleuring en een goede algemene indruk. Een betrouwbaar ras!

Design

Dit ras van Enza (breミアresistentie 1-26) is het afgelopen jaar voornamelijk in de zomermaanden geteeld met een kleine uitloop richting de herfst. Dit ras werd met een ruim voldoende beoordeeld en kent een mooie compacte gesloten bolvorm. Naarmate de herfst nadert ontstaan iets graterige bollen. Aangegeven wordt dat dit ras iets gevoeliger is voor luis.

Creation

Het ras van Enza is bestemd voor de zomer en herfstteelt. Het heeft de breミアresistenties 1-26. Het wordt zowel op de zwaardere als lichtere gronden geteeld. Het is een snel groeiend ras dat royale bollen met een gesloten bol produceert. Een echte kilomaker en geschikt voor de snijderij. Gemiddeld werd het ras beoordeeld met een 7 tot 8. Het ras is wel wat gevoelig voor rand/smet en nerfverkleuring.

Million

Million is een veel gebruikt Enzaras dat breミアresistenties 1-26 heeft. 1/3 van de aangeschreven telers teelt het ras dat het gehele seizoen geteeld kan worden. Het wordt voornamelijk geteeld op de zandgronden en is daar ook op beoordeeld. Daar is het ras het gehele seizoen geplant, van vroeg tot laat. Het is een stabiel ras met het gehele seizoen compacte gesloten bollen.

Gemiddeld heeft dit ras een algemene indruk van 7 tot 8. Dit ras heeft dus ruim voldoende tot goed voldaan. Het geeft prima sla is het oordeel.

Ensamble

Dit ras van Enza wordt nog op kleine schaal geteeld en is voornamelijk bestemd voor de vroege teelt. Het ras kent de witresistenties 1 t/m 26. Is alleen beoordeeld in het vroege segment op zandgrond. De algehele indruk werd beoordeeld met een 6,5. Dit ras bleef afgelopen jaar wel aan de kleine kant, maar kwaliteit was prima.

Gondar

Dit nieuwe ras van Nunhems heeft breミアresistenties 1 t/m 26 en resistentie tegen Nasonovia. Dit werd alleen vroeg en in de zomer beoordeeld. De algemene indruk in het voorjaar was voldoende. Al is de indruk dat Gondar op zwaardere grond beter scoort dan op lichte grond. Verder is de bolomvang erg royaal met veel blad.

In de zomermaanden, wanneer de groei op zijn snelst is, geeft men aan dat er wat sneller kwaliteitproblemen kunnen ontstaan. Daarbij is dit ras ook gevoelig voor nerfverkleuring. Voor de zomermaanden scoort dit ras net geen voldoende.

Bakel

Dit vroege Nunhems ras met breミアresistenties 1 t/m 26 en resistentie tegen Nasonovia wordt voornamelijk geadviseerd voor het vroege segment. Afgelopen voorjaar op de noordelijke zand- en kleigronden geteeld. Op de wat zwaardere gronden komt dit ras beter uit de verf dan op de lichtere gronden.

Op zwaardere grond scoort dit ras een ruimvoldoende tot goed. Op de noordelijke zandgronden viel het ras wat tegen door rand.

Dover

Dover is een ras van Nunhems met resistentie tegen Nasonovia en breミアresistenties 1-7, 12-16, 18-26. Het ras wordt voornamelijk in het najaar geteeld en is daarop ook beoordeeld. Het wordt zowel op zware als lichte grond geteeld. Het wordt beoordeeld met een 8 voor uniformiteit en ook de vulling scoort ruim voldoende. Heeft wel voldoende temperatuur nodig om te groeien. Bij de te laat (na half augustus) uitplanten blijft hij aan de kleine kant. Verder komt het oogstmoment erg precies omdat de veldhoudbaarheid als matig wordt beoordeeld.

Stallion

Het ras Stallion is van Seminis met breミアresistentie 1-23, 25. Het wordt geteeld op alle grondsoorten en is daar ook op beoordeeld. Daar is het ras het gehele seizoen geplant, van vroeg tot laat. Het is een stabiel ras met het gehele seizoen goede resultaten.

Gemiddeld heeft dit ras een algemene indruk van 7 tot 8. Dit ras heeft dus ruim voldoende tot goed voldaan. Bij de oogst waren afgelopen jaar vaak royale bollen met gesloten bolvorm te zien. Wel was er sporadisch sprake van meeldauwproblemen, dat is iets om alert op te zijn bij dit ras.

Diamantinas

Afgelopen jaar werd dit nieuwe ras voor eerst in praktijk gebruikt. Het ras heeft de breミアresistenties 1-26 Nr:0. Het ras is overall (alle grondsoorten) goed ontvangen en scoort onder de teeltcondities van 2008 een 8. Het is vrij royale ijssla met stevig blad. Het gaf in 2008 een mooie gesloten bol met weinig kwaliteitsproblemen. Kijken hoe dit ras het nu de komende jaren gaat doen!

Mirette

Dit ras van Rijk Zwaan heeft de breミアresistenties 1 t/m 26. Pb, IR: LMV. Het werd geteeld in het vroege en late segment op de zwaardere gronden. De resultaten waren voldoende tot ruim voldoende. Het ras gaf royale bollen met een gesloten bolvorm. Het ras is een echte kilomaker en geschikt voor de snijderij.

Vulling was voldoende tot goed. De bolvorm kan graterig of gesloten zijn. Op de kleigrond ruim voldoende resultaten met gemiddelde resultaten met betrekking tot rand, smet, schot en nerf verkleuring.

Platinas

Dit ras van Rijk Zwaan heeft de bremlaresitenties 1-23,25, Nr:0, Pb. Het wordt zowel op de lichte als de zwaardere gronden geteeld. Telers kenmerken het als een sterk ras bij warm weer en daarom wordt het ras ook voornamelijk in de zomermaanden geteeld. In deze periode scoorde de kwaliteit een 7. Het gewas heeft een goede vulling, ruim voldoende uniformiteit. Algemene indruk van dit ras scoorde gemiddeld een 7,5.

Conclusies

In het verleden werd er voor de verschillende gewassen rassenonderzoek opgezet (gebruikswaardeonderzoek). Dit is een nogal kostbare methode om informatie over nieuwe rassen boven tafel te krijgen. De nieuwste rassen worden toch altijd al bij de telers beproefd. Daarom is het een veel efficiëntere methode om de ervaringen van de nieuwste rassen bij de telers na te vragen en te verzamelen in een rapport en vervolgens de informatie terug te koppelen naar alle telers. Voor deze enquête werden 42 ijsbergslatellers aangeschreven. De respons kwam van 17 telers, dit is 41%. In het tweede jaar moet deze respons nog kunnen stijgen naar 50%. Immers, dan raken de telers vertrouwd met deze werkwijze en hebben ze ook de resultaten gezien van het vorige jaar.

In deze inventarisatie zijn 20 rassen ijsbergsla opgenomen. De verzamelde gegevens zijn een richtlijn en gebaseerd op de teeltvervingen van 2008. Telers kunnen de verzamelde gegevens naar eigen inzicht toepassen op hun bedrijf. Over het algemeen hebben alle rassen voldoende tot goed voldaan. Met betrekking tot de breミアresistenties kan vermeld worden dat de rassen met resistenties 1 t/m 26 op dit moment voldoen. Echter, telers moeten alert blijven op nieuwe fysio's.

RASSEN ENQUETE ijsbergsla 2008 LTO GROEISERVICE

Rassen

Nunhems

Kuala
Bakel
Gondar (nr 120)
Barcelona
Dover

Enza

Etude,
Million,
Igoma,
Design
Creation

Seminis

Stallion
Boomerang
Hatrick

Seminis®

Rijk Zwaan

Diamantinas (45-92 RZ)
Platinas
Silvinas
Mirette
Argentinas

Ras eigenschappen

Eigenschap	Beoordeling
Teeltperiode	Vroeg /zomer/laat
Grondsoort	Zand/klei
Uniformiteit	1-10
Vulling	1-10
Bolomvang	Compact/normaal/royaal
Bolvorm	Graterig/gesloten
Kwaliteit	1-10
Rand/smet	weinig/gemiddeld/gevoelig
Schot	weinig/gemiddeld/gevoelig
Nervverkleuring	weinig/gemiddeld/gevoelig
Algemene indruk	1-10
Opmerkingen	Tekst

November 2008

Beste ijsbergslateler,

Het ijsbergslaseizoen voor 2008 zit er op. Al lijkt het nog ver weg, het nieuwe seizoen staat zo weer voor de deur. In deze tussenliggende periode is het tijd om te evalueren en nieuwe plannen te maken voor het nieuwe seizoen. Belangrijk is om nu alles op een rij te zetten. Personeel, grond, kosten, marktontwikkelingen zowel in binnen- als buitenland en natuurlijk de rassenkeuze voor 2009 zijn zaken die geëvalueerd moeten worden om lering te trekken uit het afgelopen seizoen 2008.

Onlangs is vastgesteld dat het wenselijk is om een landelijke rassenenquête ijsbergsla te houden onder de telers. Op dit moment worden in de ijsbergslateelt ongeveer 20 rassen geteeld en worden door de zaadbedrijven regelmatig nieuwe rassen op de markt gebracht. Bij verschillende telers worden deze rassen uitgeteeld. De ervaringen van deze bestaande en nieuwe rassen blijven vaak op het bedrijf waar de rassen staan en worden niet of onvoldoende bekend gemaakt bij collega telers. De informatie over resistenties van het wit en luis en de kwaliteitsaspecten van de rassen dienen boven tafel te komen.

Momenteel wordt de informatie over de raseigenschappen van de nieuwe rassen onvoldoende uitgewisseld. Hierdoor kunnen onvoldoende teeltresultaten behaald worden doordat er bij de telers onvoldoende kennis aanwezig is over het rassenaanbod.

Belangrijke raseigenschappen die o.a. uitgewisseld kunnen worden zijn resistenties, uniformiteit, bolvorm, schotgevoeligheid en kwaliteit.

De doelstelling van deze rassenenquête is het maken van een overzicht waarin de verzamelde kennis over de ervaringen van de verschillende rassen op een overzichtelijke wijze is weergegeven. Aan de hand van dit document kunnen de telers kennis nemen van de ervaringen met de rassen bij andere telers. Met deze kennis worden de telers geholpen bij een goede rassenkeuze voor het komende seizoen. Het resultaat van deze rassenenquête is een rapport met een overzicht van de rassen waarin vermeld staat de verzamelde kennis van de telers over de raseigenschappen.

Wij rekenen op uw medewerking!

De ingevulde vragenlijst ontvangen wij graag uiterlijk 30 november 2008 van uw terug. Deze kunt u faxen naar 070 307 50 51

Voor vragen over de vragenlijst of andere zaken kunt u contact opnemen met ondergetekende.

Met vriendelijke groet,

Chris Poelen

Gewasmanager ijsbergsla LTO Groeiservice

De informatie in dit rapport is met zorg samengesteld. De gegevens zijn een richtlijn en gebaseerd op de teeltvervingen van 2008 . De informatie dient naar eigen inzicht te worden geïnterpreteerd. Aan de vermelde gegevens kunnen geen rechten worden ontleend.

LTO Groeiservice